

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

7. De hereditaria filiorum naturalium successione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

accusationem patris in filium, & filij in patrem. Punit lex patricidia, aut prohibet, ne filius patrem accuset: extenditur & ad filios etiam naturales, propter naturam communem. Vnde Bartolus in l. 2. C. de Accusar. recte dicit, naturalem filium posse accusare, ut patris necem vindicet, auctoritate legis, quia id indultum est. Quare si verba, aut ratio legis ad filios quoque naturales extendatur: in ea lege comprehenduntur filij non solum legitimi, sed naturales: alioqui id semper tenendum est ut filiorum appellatione in legibus semper iusti, & legitimi filij veniant, ne à proprietate verbi recedamus.

CAP. VII.

De hereditaria filiorum naturalium successione.

Primo quaeritur, Quomodo filij naturales succedant in bonis suorum parentum? De hac Couarruias in epitome par. 2. capitul. 8. §. 4. & Cardinalis Palaeotus, de Notis, & Spur. filijs, capitul. 38. & 39. & Ludouicus Sardus libro de naturalibus & successione eorum part. 3. & sciendum est, quod attinet ad hereditariam filiorum naturalium successionem, esse fere confuetudine receptum, ut filij naturales potius secundum ius Pontificum, quam secundum ius civile accipiantur: ac proinde filius dicitur naturalis, qui genitus est ex parentibus, inter quos tempore conceptionis, vel natiuitatis matrimonium subsistere poterat. Immo alicubi per statuta ciuitatum, vel populum, vel constitutiones principum decretum est, ut filius spurcius, & ex damnato concubitu natus, non naturalis habeatur, qui procreatus est ex congressu viri & feminae propter quem femina poenam mortis meretur; alioqui filius naturalis censetur, quod attinet ad succedendum in bonis matris.

In quaestione igitur praesenti illud certi iuris est, naturales filios dummodo non extent filij legitimi, vel vxor legitima, patri intestato succedere in duabus vncijs, id est, in duabus partibus bonorum, siue in sexta parte hereditatis: ex qua virilis portio matri eorum conuenit: id est, ea sexta pars diuidenda est inter ipsos, & matrem per parentes aequales. Sic in l. licet patri, C. de naturalibus liber. Authen. de trien. & semisse, §. consideremus collat. 3. Authen. quibus modis natur. efficiantur sui §. si quis autem filios habens. Sic etiam Glossa, Abbas, & alij in capitul. Tanta. Qui filij sint legitimi, Couarruias in epitome par. 2. capitul. 8. §. 4. numero 9. Ex quo perspicitur filios naturales repelli ab hereditaria successione, si filij legitimi extent, vxorve legitima. Quamuis, teste Couarruias, alicubi statuta, vel leges sint, quae filios naturales admittunt ad duas vncias in bonis patris, etiam extante legitima vxore, dummodo filij desint.

Quaerit, an excludant filios naturales ij, qui sunt facti legitimi rescripto; siue privilegio Principis? An item excludant eos hi filij, qui sunt legitimi legum beneficio, videlicet per adoptionem? Couarruias loco citato numero nono censet excludere; idque probat ex l. Licet patri, Cod. de naturalibus liberis, ubi habetur, filios naturales repelli, si extet soboles civilis, hoc est, si extent filij legitimi, siue natura, siue beneficio legis, siue indulgentia Principis. Nec obstat quod habetur in Authen. de Triente & semisse, §. consideremus: Si quis maritus legitima sibi penitus soboles non existens filiorum dicimus, aut nepotum, aut cetera successione. & in Authen. Quibus modis naturales efficiantur sui. §. si quis autem defunctus: Si quis, inquit lex, defunctus fuerit, legitima ei omnino sobole non existente filiorum dicimus, aut nepo-

tum, vel dominus successione: Nam in his legibus legitima proles accipitur pro iusta & civili, siue pro legitima per naturam, aut privilegium.

Si item roges, an filij naturales patri succedant in duabus vncijs praedictis, si pater ascendentes habeat legitimos? Antonius Gomes in l. 9. Taurina numero 4. negat succedere: ego tamen verius existimo, per huiusmodi ascendentes legitimos ex parte patris, non excludi à duabus vncijs filios naturales: quia nullus est Auctor, vel lex, cuius auctoritate, praedicta Antonii sententia comprobetur.

Secundo quaeritur, Quomodo filii naturales patri in bonis succedant ex testamento? Respondeo: Aut pater habeat filios legitimos, aut illis carens, habeat haeredes ascendentes legitimos; Aut nec filios legitimos habeat, nec ascendentes. Si habeat filios legitimos, iure non potest donare, aut relinquere ex testamento filiis naturalibus, & ipsorum matri, nisi vnam vnciam, hoc est partem duodecimam hereditatis. Quod si mater filiorum naturalium superstes sit mortuis filiis, potest relinquere illi femunciam: si vero mortua fuerit, & filij naturales superstes sint, & post matrem superstiterint, potest eis integram vnciam ex testamento relinquere: Authen. Quibus modis natur. efficiantur sui §. Ne igitur, & l. 2. Cod. de naturalibus liberis. Haec omnia Couarruias loco citato numero 11. ex Glossa, & Alberico, & ex praed. Authen. Quibus modis natur. efficiantur sui §. Noui igitur. Si pater habeat ascendentes carens legitimis, relinquere debet ex testamento ascendentibus etiam partem hereditatis, quae est eorum iure communi legitima portio, & reliquas partes potest donare, vel relinquere ex testamento filiis naturalibus. Vnde pater tunc potest filium naturalem haerem instituire, dummodo legitimis ascendentibus legitimam portionem debitam relinquat. Couarruias eo. in loco numero 12. & Authen. Quibus modis natur. efficiantur sui §. si vero, & licet patri, Cod. de naturalibus liberis olim pater carens filiis legitimis, non poterat relinquere naturali filio, nisi sex vncias l. Humanitatis, & l. vltim. Cod. de naturalibus liberis. At si neuter habeat legitimos potest filios naturales ex testamento haeredes in omnibus relinquere. Couarruias ibidem numero 11. ad finem.

Alibi tamē per statuta ciuitatum, vel populorum, vel constitutiones principum decretum est, ut pater si careat legitimis descendentibus, quamuis habeat ascendentes legitimos possit filiis, vel nepotibus naturalibus omnia sua bona, vel quatuor partem suorum bonorum voluerit ex testamento relinquere, ut ait Couarruias, eodemque supra retuli in loco, num. 13. Quaerit etiam, An si filij legitimi consentiant, possit pater plus relinquere filio naturali? Respondet Couarruias in epitome par. 2. ca. 8. §. 4. nu. 11. posse dummodo consensus ille sit expressus: nec enim tacitus sufficeret. Idque probat ex Aymone, & Bartol. vnde teste Romano in consil. 31. filio legitime aequae fraude renuncianti in bonis paternis, potest pater sua filio naturali relinquere.

Tertio quaeritur, An ortu filij naturalis renocetur donatio omnium bonorum per patrem antea facta, iuxta id quod habetur in l. Si unquam, C. De reuoc. donat. Duae sunt opinioniones: vna assentium reuocari. Ripa in l. Si unquam n. 65. & 73. Couarruias loco supra citato n. 14. Altera est eorum, qui negat reuocari. Oldr. ad consil. 278. Baldum cap. Innotuit nu. 8. de Elect. & consil. 129. Tiraquel. in l. Si unquam in verbo suscept. nu. 45. & 51. Hanc sententiam probat multis argumentis. Card. Palaeot. in lib. de Notis fil. cap. 34.

Quicquid sit videtur mihi dicendum: Pro qua pater naturales filii ad successionem ab intestato vocantur, pro eadem etiam donationem à patre factam eos reuocare posse videlicet quod attinet ad duas vncias, & concedit etiam Cardinalis Palaeot. cap. citato nu. 8. At si mater suorum bonorum donationem fecerit, & postea filium naturalem susceperit, is poterit in totum donationem reuocare: quia

filij naturales in vniuersum, ab intestato, matri succedunt item quod pertinet ad alimenta, potest filius naturalis reuocare donationem factam à patre, quia cum pater debet filio etiam naturali ex aequitate rationis. In his existimo locum habere sententiam Ripæ Couarruuiæ, alioqui non item: nam in l. si non totus, C. de in officio. donat. statuitur vt filij, vel nepotes ex legitimo matrimonio nati, in officiosam donationem possint accipere, quasi ea lege dicatur augmento à contrario alios extra legitimum connubium natos, ab ea actione exclusos esse: ex his, quæ dixi perspicitur posse patrem filiis naturalibus alimenta conuenientia relinquere: & vbi per statuta populorum, vel leges principum, patri licet quintam partem suorum bonorum extraneo relinquere, etiam si filios legitimos habeat, fas quoque patri est eadem portionem ex testamento dare filio naturali, teste Couarruuiæ quo dictum est loco nu. 11.

Quarto quaeritur, An filij naturales iure communi matri succedant? Respondeo, succedere, siue ex testamento, siue ab intestato matri æqualiter cum filiis legitimis, ita vt etiam excludant patentes, & accedentes, si quos legitimos mater habeat, l. si qua illustris C. Ad Senat. conf. Orficiatum. Couar. ibidem, nu. 15. & 16.

Quærat aliquis, An prædicta lex sit æquitati & rationi naturali consentanea. Quidam negant, eo quod Genesis 1. legitimum sit. Non erit filius ancille, id est, concubinae, sed legitime, quamuis non primariæ vxoris, cum filio liberæ, id est, vxoris principalis, & Iudic. capit. 11. dicitur: *Hæc in domo patris nostri non eris, quia de meretrice natus es*: & Augustinus in cap. 135. quæst. 7. ait, lege Dei constitutum esse, vt tales nec reputentur filij, nec parentibus vilo iure succedant. Et quia id videtur Ambrosius asserere in sermone 65. & habetur in cap. Dicit aliquis 32. quæst. 4. & item probatur ex eo, quod refertur in ca. Non omnis, in eadem dist. 1. quæst. 11. ex verbis Apostoli ad Gal. 4. Item quoniam Genesis 1. scribitur Dedit Abraham cuncta quæ possederat Isaac, filiis vero concubinarum largitus est munera, & separauit eos à filio suo Isaac. Nihilominus dicendum esse existimo, dictam legem non ab æquitate naturali discedere: quamuis municipales leges alicubi, & multa statuta ciuitatum, constitutione vel Principum decernant, ne filij naturales matri succedant cum filiis legitimis æque succedant. Argumenta porro aduersariorum solum probant, apud Hebræos, vel consuetudine, vel lege recepta filios extra legitimum matrimonium natos, vel etiam ex concubinis legitimis quidem vxoribus, sed non primariis & solemnibus nuptiarum ritibus, & solita cæremonia coniunctis, qualis erat ancilla Abrahamæ concubina, patribus minime succedere, & Augustinus legem Dei appellauit, quia erat iudicialis lex, ad illum populum Hebræorum per Moysen lata.

Quinto quaeritur, An naturalibus nepotibus possit auus qui ex parte patris, donare, vel ex testamento relinquere aliquam suorum bonorum partem? Respondeo distinguendo: Aut auus est paternus, aut maternus. Si fuerit paternus, in ijs casibus, in quibus potest pater filiis naturalibus donare vel relinquere ex testamento aliquam partem suorum bonorum, potest relinquere, & donare. Item nepotes naturales succedunt aucto paterno in intestato in ea parte bonorum, in qua succedunt filij naturales patris. Hæc omnia colliguntur ex l. vltim. C. de Naturalibus lib. & Authen. Quibus modis naturales efficiantur sui, §. de Nepotibus, & habetur apud Couarruuiam loco præ allegato nu. 10. Nepos igitur naturalis ex filio legitimo siue naturali, non aliter aucto paterno intestato succedit, quam pater eius esset successores. Si autem auus est maternus, tunc sicut naturalis filius succedit matri, siue ex testamento, siue ab intestato, vt dixi superiori quaestione; sic etiam eodem modo succedit aucto materno. Et sciendum est, quando patres erant filij naturales, nepotes non succedere aucto, nisi loco patris defuncti, & ideo succedere per stirpem, non per capita, vt prædicti doctores annotant. Item quod dictum est de nepotibus naturalibus, locum habet in pronepotibus, qui pro aucto succedunt.

Sexto quaeritur, An naturalibus filiis conueniat ius agendi de irrito, vel in officioso testamento, propterea quod fuerint à patribus exheredati, exclusi, vel præteriti? Respondeo, filium naturalem à patre præteritum in testamento, siue ante siue post testamentum natus fuerit, illud impugnare non posse, cum ei non debeatur legitimæ portio ab intestato, quæ sola tribuitur filiis ius aduersus testamentum patris, l. Omnimodo, §. 1. Quoniam, C. de Inofficio testamento. Vnde filius naturalibus, ait Couarruuias in epitome p. 2. cap. 8. §. 4. num. 16. nullam actionem competere, etiam si pater eis nihil relinquat. Sic Glossa in l. ff. de bono possess. contra tabulas in verbo, Naturales, sic Aret. Bartol. & Baldus quos citat Couarruuias in loco proxime signato. At conuenit illis ius agendi de inofficio testamento matris l. si si se habet, §. 1. ff. de inoff. testam. & Gloss. ibid. Couar. in eod. loc.

Septimo quaeritur, Quomodo fratres naturales sibi inuicem succedant? Respondeo, eos, quando sunt vterini, id est, ex eadem matre nati, sibi inuicem succedere in bonis maternis. Couarruuias in epitome par. 2. c. 8. §. 5. numer. vltim. Antonius Gomes super legem 9. Taurinam, num. 47. Ex Authen. Quibus modis natural. efficiantur sui §. filium vero. Alicubi autem statutum est, vt quando filius naturalis non habet fratrem vterinum, tunc ei succedat ab intestato frater legitimus ex parte patris, etiam si habeat alium fratrem naturalem ex eodem patre genitum. Quod si frater legitimus ex parte patris careat, & habeat naturalem ex eodem patre, succedit ei naturalis, non autem succedunt ei ab intestato alij consanguinei ex parte patris. Antonius Gomes in eo quem supra diximus, loco num. 48. ex Auth. quibus mod. natur. efficiant. sui §. filium. Alicubi etiam per statuta ciuitatum vel Principum constitutiones decretæ sunt, vt si legitimus filius, neque fratres legitimos, neque vterinos naturales habeat, succedit ei frater naturalis ex parte patris. Ita Gregorius Lopes ad l. vltimam tit. 13. parte 6. Item quæ admodum fratres naturales si vterini sint, sibi inuicem succedunt in bonis maternis, non paternis, sic ceteri consanguinei ex parte matris sibi inuicem succedunt eo ipso, quo sunt propinquiores in bonis ex parte matris, non ex parte patris. Couarruuias, & Antonius Gomes in iis locis, quos supra retulimus.

Octauo quaeritur, Quomodo parentes succedant filiis naturalibus? Respondeo, eos succedere eodem ordine & modo quo filij naturales parentibus succedunt. Azon Sam. tit. de Natural. lib. & tit. de suis, & legit. hered. §. de Dynus in tract. de success. ab intestato, & Bartol. in l. si quis sub conditio ne ff. de testam. tuto.

Nono quaeritur, An filij ex seruorum consortiis, siue contruberniis orti, quos supra diximus secundum ius civile pro filiis naturalibus haberi, parentibus iure ciuili succedant? Respondeo, eadem a Iustiniano Imperatore constitutæ, vt constat Inst. de seruili cognatione, qua ij. qui ex seruorum consortiis prodierit, siue ex patre libero, & matre ancilla siue ex utroque seruo, siue ex matre libera, & patre seruo, si vna cum parentibus libertatem fuerint consecuti, tum soli, tum cum aliis legitimis concurrant ad parentum successiones, agnationem tutelæque vocentur, & in omnibus legitimorum iura adipiscantur.

C A P. VIII.

De filiis spuris, aliisque extra legitimum matrimonium natis.

DE his Couarruuias in epitome par. 2. ca. 8. §. 5. Cardinalis Palæottus in tract. de Notis, & spuris filius capitul. 16. 17. & 18.

Primo quaeritur, Quinam filij dicantur spurij? Respondeo, spurium dictum esse quasi sine patre certo. Vnde spurium accipitur pro eo, qui incertum patrem habet, & ideo patrem certum, vnde nat. sit, ostendere, & nominare non potest. Inst. de nup. §. si aduers. Spurius ergo dicitur qui natus

est ex